

MŰSOR SZEMNEK, FÜLNEK ÉS...¹

A Salzburgi Ünnepi Játékok (2026. július 17. – augusztus 30.) évenkénti elképesztően gazdag programjában a hangversenyek tematikus csoportosításában rendre visszatér a „Szólistakonzertek” kínálata. Ezen belül a zongoristák évről évre nagy számban, változatos műsorral jelentkeznek. Vannak szinte „állandó” művészek, s hozzájuk társulnak a fiatal generáció kiválóságai, akik gyakran már debütálásukkal meghódítják a közönséget.

A Szólistakonzertek két állandó helyszíne a Grosses Festspielhaus, valamint a Mozarteum Nagyterme. Az utóbbi jegyárai többnyire szolidabbak, de a világelső fesztivál esetében egyébként sem szokás filléreskedni... Sokolov, Kissin, Volodos, Wang és Levit rajongói rendre megtöltik a nagyobb nézőteret is, a Mozarteumba meghirdetett estekre rendkívül hamar elfogynak a jegyek, s csak a legelszántabb reménykedők ácsorognak egészen a koncertkezdésig, hátha kedvez nekik a véletlen szerencse.

Idén a Szólistakonzertek egyikét a magyar közönséget villámgyorsan meghódító Alexander Malofeev adta augusztus 10-én. A 2022 decembere óta Berlinben élő fiatal művész (*2001. október 21.), akinek szakmai életrajzában jelentős részt foglalnak el versenygyőzelmei, világszerte elismerést vívott ki, s korántsem csupán virtuozitásával, hanem elmélyült előadói habitusával is.

¹ A beszámoló szerzője a zeneszerzők nevét és a művek címét a műsorfüzet ortográfiája szerint írta le. (A Szerk. megj.)

Alexander Malofeev

<https://www.salzburgerfestspiele.at/en/a/alexander-malofeev>

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#)

(Alexander Malofeev YouTuber-n található 89 felvétele)

Mégis, első látásra meglepetést váltott ki szólóestjének programja. Schubert: Drei Klavierstücke (D 946), utána Grieg: Fra Holbergs tid (op. 40), a szünet után Sibelius: Cinq morceaux (op. 75), Skrjabin: Valse (op. 38), Lourié: Cinq préludes fragiles (op. 1) és Rachmaninow: Sonate Nr. 2 (op. 36).

Ránézésre furcsa, és hangzó emlékképeinkből sem kaphattunk sok fogódzót ehhez a válogatáshoz. A hangversenyen megfordult ez az irány; ráadásul az informatív műsorfüzet ismertetői alapján megbizonyosodhattunk a műsorválasztás tudatosságáról, átgondoltságáról. Maga a hallgatnivaló lebilincselő volt, az olvasmányhoz emlékezetes élményanyag járult.

A Schubert-darabok után következő, eredetileg zongorára komponált öt tétel ismeretlensége hangszeres verziójának, a vonószenekei Holberg-szvitnek a népszerűségével magyarázható. Grieg csakúgy, mint a norvég-dán író, Ludvig Holberg, Bergen szülötte. Az író születésének 200. évfordulójára (felkérésre) komponált mű afféle időutazásra kínált alkalmat Griegnek: a francia clavecinmuzsika nyelvén, mintegy álarcban teszi tiszteletét, a Praeludium,

Sarabande, Gavotte – Musette, Air és Rigaudon sorozatával. Sibelius zongoramuzsikája felfedezésszámba ment – Skrjabin Asz-dúr keringője, mint táncolhatatlan tánc pregnáns átvezetést jelentett a következő ciklushoz. Lourié, az első orosz futurista zeneszerző számára (aki a társművészetek futurista alkotóival aktív kapcsolatot tartott) jelentős zenei inspirációt jelentettek Skrjabin késői kompozíciói. A 20. század első évtizedében (tehát néhány évvel az elhangzott Asz-dúr keringő után) készült első opusza az érdekességek-ritkaságok kedvelőin túl a szakmabeliek (elsősorban zongoristák) számára is figyelemreméltó! Öt plusz egy plusz öt tétel, három szerzőtől – tekintélyes sorozat egyvégtében való végighallgatásra. A közönség fogékony volt a zongoraművész koncepciójára, senki sem akart beletapsolni a zene-folyamba – habár arra nem mernék mérget venni, hogy mindenki mindig tudta, hogy éppen hol tartunk a műsorban, melyik szerző műve (annak hányadik tétele) szól...

Ami ekkor következett, szinte hihetetlen volt (s mindmáig az!): Malofeev Rachmaninow b-moll szonátájával továbbfűzte a tétel-láncot! Nem tudni, túlértékelte vagy épp alábecsülte a hallgatóságot, amikor nem engedélyezett számára annyi időt, amennyi – érzésem szerint elengedhetetlenül – szükséges lett volna ahhoz, hogy újult figyelemmel hallgassuk a monumentális kompozíciót (mert annak tekinthetjük akkor is, ha Malofeev a második, jelentősen lerövidített verziót játszotta – hiszen az időbeli rövidülés a zenei anyag koncentráltóságát fokozta). A korábbi lenyűgözés helyét már-már letaglózás vette át.

A hosszas koncentráltóság után felszabadultan áradt a taps, a szellemileg próbára tett hallgatók megtapasztalhatták, hogy a zongoraművész mennyire más perspektívából közelít a művekhez. (Igaz, ő a darabok alapos ismeretében tette azt, ellentétben az új élményekbe-impulzusokba jogosan belefáradó közönséggel).

Malofeev oly frissen állt fel a még hallgatni is „fárasztó” program befejeztével, mintha csupán kipróbálta volna a hangszert. Udvariasan vissza-visszatért a szünni nem akaró tapsviharban. Érezhetően egyre közelebb került a reális időhöz a művek által megidézett korokból-stílusokból – lett szeme-füle a tomboló sikerre, amely jóleső érzéssel tölthette el, hiszen elmosolyodott (!), és ráadások sorával jutalmazta a hallgatókat, akikről nem kis teljesítmény volt e zenei utazás végigkövetése.

Alexander Malofeev

<https://www.concerti.de/portraits/alexander-malofeev-2025/>

Malofeev életének 25. esztendejében jár. Repertoárja imponálóan nagy (zongoraversenyek tekintetében és a zongora szóló-irodalmában egyaránt), formátuma már-már mérhetetlen. A zeneirodalom kimeríthetetlenül gazdag – de aki fiatalon a legnagyobbakkal társalkodik, milyen jövő vár arra? Meddig növelhető a kapacitás oly módon, hogy az előadónak is élményt jelentsen a teljesítménye? Mert addig tartanak az ilyen csillagórák, amíg ő maga is intenzíven átéli az általa továbbadottakat, és a repertoárdarabokat minden alkalommal az eredetiség igényével szólaltatja meg, anélkül, hogy reprodukcióvá degradálná az újrajátszásokat.

Az ilyen határtalan produkciók különleges élmények, kiváltképp élőben. Nagy öröm, hogy a Salzburgi Ünnepi Játékok megannyi produkciója felvételeken is elérhetővé válik. Az előadások a kulturális élet kordokumentumai, az interpretációk az előadóművészet-történet fontos adalékai.

Van úgy, hogy fesztiválokon „fedezzük fel” magunknak a szerzőket, műveket, előadókat. Máskor a művészek fesztiválsikere visszaigazolja azt az elragadtatást, amelyet korábban keltett. Malofeev többször járt hazánkban, a Nemzeti Fiharmonikusok szólistájaként tapsolhattunk neki. A 2026/27-es évadban a Budapesti Fesztiválzenekar szólistája lesz, és velük derül sor a pécsi debütálására is.

Fittler Katalin